

Sektör Görüşmeleri

KAMU YÖNETİMİ - II

Çalışma Belgesi

Aralık, 1998

KAMU YÖNETİMİ

GÖRÜŞMELER - II

ARGUN AKDOĞAN

İÇİNDEKİLER

Giriş.....	1
Dış İşleri Bakanlığı.....	2
Dış İşleri Bakanlığı Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA).....	5
İç İşleri Bakanlığı APK Daire Başkanlığı.....	6
İç İşleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü.....	9
İç İşleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürü.....	10
İç İşleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü.....	12
İç İşleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü.....	13
Adalet Bakanlığı Adli Sicil Ve İstatistik Genel Müdürlüğü.....	15
Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı.....	17
Diyanet İşleri Başkanlığı.....	19
Devlet Personel Başkanlığı.....	20
Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü.....	21
Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü.....	23
Milli Prodüktivite Merkezi.....	25
İzlenimler.....	27
EK - 1.....	29
Görüşülen Kurumlar.....	29

Giriş

Mart 1998'de 3 haftalık bir dönemde 5 bakanlığa bağlı 14 kuruluştaki enformasyon teknolojileri konusunda bilgi verebilecek olan kamu görevlileriyle yüzyüze görüşmeler yapılmıştır. Genelde görüşülen kişiler projeye olumlu yaklaşarak sorulara açık ve kapsayıcı yanıtlar vermişlerdir. Ancak Dış İşleri ve Emniyet Genel Müdürlüğü gibi birkaç kuruluştaki güvenlik nedeniyle bazı bilgilere haklı olarak ulaşılammıştır. Ayrıca görüşülen kamu görevlilerinin bazılarının yeterli teknik bilgiye sahip olmaması nedeniyle kullanılan donanım ve yazılımla ilgili yeterli bilgi elde edilememiştir.

Elde edilen veriler genel olarak değerlendirildiğinde görüşmeye gidilen kuruluşların tümünde (bazılarında yetersiz olsa da) bilgi işlem altyapısının gerçekleştirildiği gözlemlenmiştir. Hemen hemen tüm kurum ve kuruluşlar tahsis edilen mali kaynaklar ve bilgi işlem personelinin yeterliliği ölçüsünde kendi bilgi işlem altyapılarını oluşturmuşlardır. Birçok kamu kurum ve kuruluşunda yapılan işin özelliği nedeniyle varolan hazır programları kullanılmayarak özel şirketlere program hazırlattırılmıştır. Bu programları hazırlayan özel şirketler her ne kadar kamu kurum ve kuruluşlarının gereksinimlerini giderecek programlar yazmak için gayret sarfetmişlerse de kamu kesiminin kendi programcılarını yetiştirilmesi gereksinimlerini etkin bir şekilde karşılayabilmesi için son derece önemlidir. Programlarda yaşanan sıkıntılar bazı kurumların 3-4 kez yazılım ihalesi açmasına yol açmıştır. Görüşülen kamu kurum ve kuruluşlarında üst yönetim ile bilgi işlem altyapısını sağlayan birim arasındaki uyumun enformatik teknolojisinin etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasında en önemli etkenlerden biri olarak gözlemlenmiştir.

Dış İşleri Bakanlığı

Dış İşleri Bakanlığında yurt dışı temsilciliklerinin gereksinimlerini karşılamak ve onlarla haberleşmeyi sağlamak amacıyla bilgisayarlaşma başlatılmıştır. Bilgisayarlaşma süreci güvenlik kaygısıyla dışarıdan yardım alınmadan bakanlık imkanlarıyla yürütülmüştür. Varolan personel mevzuatı mesleki ve idari eleman yanında teknik eleman alımına da olanak verdiği için bu düşünce gerçekleştirilebilmiş ve dış gelişmelere ayak uydurulabilmiştir. Bakanlık personeli yurt dışında görev aldığı için teknolojik gelişmeleri daha yakından izleme şansına sahip olmaktadır.

Dış temsilciliklerde (örneğin bir başkonsoloslukta) hazır programlarla yapılabilecek işler sınırlı olduğu için şu anda kullanımda olan programlar Dış İşleri Bakanlığı bünyesinde hazırlanmıştır. 1989'da konsolosluklar için BİM personeli tarafından hazırlanan ve konsolosluklarda yapılan tüm işlemleri kapsayan program zaman içerisinde geliştirilmiş ve 5 MB'lık bir exe'ye ulaşmıştır. Konsolosluk programını hazırlamak için Dış İşleri Bakanlığı BİM personelinden bir grup Almanya'daki temsilciliklere gitmiş, gereksinimleri ve sorunları yerinde görerek programı hazırlamıştır. Ancak bu program diğer ülkelerdeki bazı standartlarla (posta kodu farklılığı gibi) uyum sağlayamamıştır. Ayrıca, Almanya programı için gerekmeyen bazı işlemler diğer ülkeler için gerekli olabilmektedir. Bütün ülkelerdeki standardı ve gereksinimleri karşılayacak ortak bir program yaratma sorunu bulunmaktadır. Personelin sürekli olarak görev yerinin değişmesi (iki yılda bir) program geliştirilme sürecini aksatmaktadır. Göreve yeni başlayan personel projeyi sıfırdan tekrar öğrenmekte ve daha önceki gelişmeleri beğenmeyerek program tasarımını değiştirebilmektedir.

Dış İşleri'nde bilgi işlem uygulamalarına ilk olarak personelin maaş dökümlerini yapan, Prime marka bir ana makine ile geçilmiş, bu ihtiyaca yanıt vermeyince 1987'de birçok kamu kurumun aksine mainframe yerine PC'lere (8086) geçilmiştir. O dönemde 4 tane 8086, 1 tane 80286 (20 MB'lık) mevcut donanımı oluşturmuştur. 1989 yılında bütçeye 100.000\$ civarında para konularak donanım alınmıştır. Personel bu makineleri kullanmakta ilk başlarda isteksiz davranışa da kısa sürede uyum sağlamıştır. Personelin belirli bir iş için harcadığı süre bilgisayar sayesinde hızlanmış ve bunun sonucunda bilgisayarlar personel tarafından benimsenmiştir.

Bakanlıkta yazışma programı olarak Wordstar kullanılmış bu program interface, e-mail ve randevu defteri ile desteklenerek bakanlık gereksinimi karşılayacak bir program yaratılmıştır. Dış İşleri Bakanlığına bağlı 165 dış temsilcilik bulunduğu için büyük bir makine parkı vardır. Bu kapsam genişliğinden dolayı yazılım sistemini yenilemekte ve bilgisayar teknolojisindeki gelişmelere uyum sağlamada zorluklar ortaya çıkmaktadır. Ayrıca programların değiştirilmesi donanım kapasitesini

arttırmayı gerektirmekte ve bütçe kısıtlılığı nedeniyle bunu gerçekleştirmekte zorlanılmaktadır.

Bakanlığın tümünde otomasyona geçme projesi yürütülmektedir. Haberleşmede telex, telsiz haberleşmesinden 700-2400 baud'luk bilgisayar destekli telsize geçilmiş durumdadır. Ayrıca dış temsilciliklerin bulunduğu ülkelerdeki şartlara göre modem, TURPAK-X25 ve uydu haberleşmesi kullanılmaktadır. Mesajların güvenli şekilde karşı tarafa ulaştığından emin olunamadığı ve kurulum maliyeti nedeniyle internet bağlantısı haberleşme aracı olarak görülmemektedir. Dünyanın her yeriyle 24 saat kesintisiz iletişim kurması gerekli olan Dış İşleri Bakanlığı'nda açık ve kapalı (şifreli) haberleşme yöntemleri kullanılmaktadır. Teknoloji ve güvenlikteki gelişmeler sürekli takip edilmektedir. Haberleşmede, veri toplamada ve bilgiye erişimde otomasyon sağlanmıştır. 165 dış temsilcilikte bu bilgisayar sistemi kurulmuş durumdadır. İlerki günlerde daha kapasiteli bir server alımı düşünülmektedir. Bakanlıkta kullanılan bilgisayarların bazılarını dışarıya yayın yapmayan, içindeki bilgilere ulaşılması zor olan bir donanım kurulmaktadır.

Bakanlığın 64KB üzerinden ODTÜ'ye internet bağlantısı mevcuttur. Bakanlık network'u ile internet ağı ayrıdır. Bu yüzden personelin internet kullanımı kısıtlıdır. Varolan network kullanılarak internet erişimi sağlanması güvenlik açısından sakıncalı olacağından varolan hassas bilgilerin mevcut network'den kaldırılarak firewall arkasından personele internet erişimi sağlanması düşünülmektedir. Bakanlığın Web sayfasının Washington, Canberra ve Zürih'de ikizi bulunmaktadır.

Bilişim personelinin sayısı yeterli olmasa da teknik bilgi olarak yeterli olduğu belirtilmiştir. Dışişlerinin gereksinimlerini karşılayacak şekilde hizmet içi eğitim sürekli olarak verilmektedir. Yurt dışı tayinleri yoluyla BİM personeli ödüllendirilerek parasal tatminsizlik aşımaya çalışılmaktadır. İşe giren idari ve meslek personeline bilgisayar kullanım kursu verilmekte ayrıca personel yurt dışına gitmeden önce ayrı bir kurstan geçirilmektedir. Eğitim verecek bilişim personelinin az olması ve Bakanlık binasında yaşanan mekan sorunu eğitimi olumsuz etkileyen iki önemli faktördür.

Varolan 165 temsilciliğin bilgisayarlarında herhangi bir sorun ortaya çıktığında bu makinaların içinde varolan hassas ve gizli bilgiler nedeniyle temsilciliğin bulunduğu ülkeden teknik eleman çağrılmamakta dünyada belirli bölgelerde bulunan Dış İşlerine bağlı teknik elemanlar bu sorunlara müdahale etmektedirler. Bilgisayarla ilgili sorun büyük ölçekli olduğunda Bakanlık merkezinden teknik eleman gönderilmektedir.

Bakanlığın muhasebe, bordro-maaş hesaplama, evrak hazırlama işlemleri bilgisayarla yapılmaktadır. Stok işlemleri için bar-koda geçilmesi düşünülmektedir. Kütüphanede kullanılan bilgisayar programı geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bakanlığın hemen hemen tüm işleri bilgisayarla yapılmaktadır. Zamandan ve emekten tasarruf etmek için tasarlanan haberleşme ve yazışma programlarıyla bu hedefe büyük ölçüde

ulaşmıştır. Ayrıca Dış İşlerinin takip ettiği işler geometrik artarken personel sayısının artmaması bilgisayarlaşmanın önemini daha da arttırmıştır.

Mali yeterlilik olması durumunda, cihazların birbirine fiberoptik kablolarla bağlantılandırılarak erişim hızının gigabayt'lar düzeyine getirilmesinin ve dış temsilciliklerle güvenli bir şekilde iletişim sağlanmasının mümkün olabileceği belirtilmiştir. Bakanlığın donanım alımı ihale usulüyle çeşitli kaynaklardan sağlanmaktadır. Dış teşkilatların sistem alımları ise temsilciliğin bulunduğu ülkeden yapılmakta, makinalar merkeze gönderilerek gerekli cihazlar takılmaktadır.

Dış İşleri Bakanlığı Amerikan Dış İşleri Bakanlığıyla kıyaslandığında bazı teknolojik eksikler göze çarpmaktadır. Örneğin Amerikan Dış İşleri Bakanlığının çeşitli dış birimlerinde personel bilgisayarda mesaj yazdıktan sonra mesajı Washington'da gideceği birime şifreli olarak on-line ve otomatik göndermektedir. Bu sistem dahilinde ABD, uydu teknolojisinden, fiber optik teknolojisinden ve özel donanımlı bilgisayar teknolojilerinden yararlanmaktadır. Bu tür bir sistemi kurabilmek için büyük teknolojik imkana sahip olunması gerekir. Uydu teknolojisinin pahalı olması ve Dış İşlerinin kullandığı TÜRSAT uydusunun belirli yerleri kapsamaması bu tür bir mesaj gönderme sisteminin henüz uygulanamamasına yol açmaktadır. Ancak Dış İşleri Bakanlığında şifreli olmayan mesajlarda otomasyona geçilmiştir. Personel kendi bilgisayarlarında yazdığı metni network aracılığıyla mesaj odasına göndermekte bu metne bir numara verildikten sonra yönlendirilen adrese gitmektedir. Ancak kapalı (şifreli) mesaj manuel olarak gönderilmektedir.

Dış İşleri Bakanlığına bağlı temsilcilikler tarafından vatandaşa verilen hizmet geliştirilerek standart hale getirilmiştir. Örneğin Almanya'da kuyruklara son verilmiştir. Bu ülkede yaşayan Türk vatandaşlarının sayısının fazla olmasından dolayı bir haftada sonuçlandırılan başvurular şu anda yarım saatte tamamlanmaktadır. Almanya'da yaşayan her Türk vatandaşına bir kimlik numarası verilmiş ve vatandaşlar için bir veri tabanı hazırlanmıştır. Vatandaş pasaportunu verdiğinde tüm bilgiler ekranda gözükmemektedir. Vatandaşın ileride internetle işlemlerini gerçekleştirmesinin de mümkün olabileceği belirtilmiştir. Şu anda Almanya'da noter işlemleri için ne tür bilgilerin gerekli olduğu başkonsolosluğun Web sayfasına girilip öğrenilebilmektedir. Web sayfalarının amacı Türkiye'nin dışarıda tanıtımını yapmak ve yabancıları belli konularda bilgi sahibi yapmaktır.

Mevcut kurumsal bilgilerin genel olanları Web sayfasında bulunmaktadır ancak bazı bilgilerin açık ortamda sunulmasında sakıncalar bulunmaktadır. İleride kamu kuruluşlarından elektronik ortamda bilgi talebi geldiğinde söz konusu kuruluşların Dış İşleri Bakanlığı veri tabanına girmesine izin vermeden istenen bilginin (belli gizlilik ölçütlerine göre) verilebileceği belirtilmiştir.

Başbakanlık bilişim ofisi tarafından eşgüdüm ve koordinasyon merkezi konusunda daha önce bir çalışma başlatıldığı belirtilerek böyle bir merkezin kuruluşların

kullanacağı donanım, haberleşme programı gibi spesifik detayları belirlememesi gerektiği yalnızca esnek bir standart oluşturması gerektiği vurgulanmıştır. Vatandaşın kamu kuruluşlarıyla olan işlemlerini bilgisayar ortamında yapabilmesi için sağlam bir altyapıya gereksinim olduğu belirtilmiştir. Amerika’da “privacy act” ve “access to information act” adlı iki yasaya benzer bir yapılanmanın gerekliliğine işaret edilmektedir.

Diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla kıyaslandığında Dış İşleri Bakanlığının enformasyon teknolojisinde önemli mesafe kaydettiği gözlemlenmektedir. Teknik ve mali yetersizliklerden ötürü uydu teknolojisi kullanılamamaktadır. Varolan network’ün internet için kullanılacak olmasının şu anda network aracılığıyla yürütülen işleri sekteye uğratması beklenebilir. Bu nedenle gerekli maddi kaynağın sağlanarak ikinci bir intranet kurulması yararlı olacaktır.

Dış İşleri Bakanlığı Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA)

TİKA’da 1994 yılında 80 kullanıcı bir Novell sistemi kurulmasına rağmen sistemin işletimini sağlayacak bir bilgi-işlem birimi olmaması ve sistemden sorumlu eleman istihdam edilmemiş olması sistemin verimli ve etkin olarak çalışmasını güçleştirmektedir (örneğin bir katta çalışanların tek bir yazıcıdan çıktı alması sistem sorunu nedeniyle mümkün olamamaktadır). TİKA’nın donanım ve yazılım olarak enformasyon teknolojisine ayırdığı kaynağın yeterli olduğu, ancak satın alınan donanımı verimli kullanma sorununun olduğu vurgulanmıştır. Kurumda her isteyene PC verilebilmektedir. Varolan network sisteminde önemli bir sorun her bilgisayara ayrı kablolama yapılmayarak bir bilgisayardan çıkan kablonun diğer bilgisayarlara bağlanmasıdır. Dolayısıyla bir kullanıcıda bozukluk olduğunda diğer bağlı bilgisayarlar da bundan etkilenmektedirler.

Üst yönetimin enformasyon teknolojilerine karşı ilgisizliğinden dolayı hem kurum içerisinde varolan sistem hem de dışa dönük projeler işlerlik kazanamamaktadır. Örneğin, Orta Asya’daki Türki Cumhuriyetlerin Türkiye merkezli olarak yurtdışına bilgisayarla çıkmaları için proje çalışması yapılmış ancak yönetim sorunları nedeniyle uygulamaya geçilememiştir. WEB sayfası için başlatılan çalışma eleman yokluğu nedeniyle durdurulmuş durumdadır. Enformasyon sistemi kurulurken ileriye dönük bir proje yapılmayarak “bilgisayarlı bir kurum olsun” mantığıyla yola çıkıldığından verimlilikte gözle görülür bir ilerleme gözlemlenmemiştir.

Kuruma teknik destek sağlayan şirketler, kurumun bilgi işlem altyapısını kurmaya başlaması ile beraber sık sık değiştirilmiştir. Şu anda İstanbul’da bulunan bir şirket bu teknik hizmeti sağlamaktadır. Ancak sık sık karşılaşılan sorunları çözmek için şirketin hemen hemen gün aşırı İstanbul’dan eleman göndermesi sistemin verimli çalışmasını engellemektedir. Özel firmalarla anlaşarak Orta Asya’dan gelen heyetlere yönelik bilgisayar eğitimi düzenlenmesine rağmen kurum personeline 1992’den bu yana hizmet içi eğitimi verilememiştir. Bu yüzden kurum çalışanlarının büyük bir

çoğunluğu bilgisayar kullanımını herhangi bir eğitim almadan kendi kendilerine öğrenmişlerdir. TİKA'nın ilk yıllarında her ne kadar kalifiye bilgi işlem elemanı istihdam edilse de yönetici sorunları ve elemanların hem maddi hem de manevi olarak takdir edilmemesi nedeniyle bu elemanlar kurumdan ayrılmışlardır.

Özellikle üst yönetim tarafından bilgisayar teknolojilerine karşı bir isteksizlik olduğu saptaması yapılmıştır. Şu anda TİKA'da bilgisayar sistemiyle ilgili herhangi bir vizyon ya da proje bulunmamaktadır. Temel sorunun yöneticilerin bakış açısından kaynaklandığı vurgulanmıştır. Örneğin, internet hattının karşılıksız olarak sağlanması önerisi yöneticiler tarafından uygun görülmemiştir. Enformasyon teknolojilerinin TİKA'da etkin kullanılması durumunda projelerin etkin bir şekilde hazırlanabileceği vurgulanmıştır. Ayrıca, TİKA'nın dış temsilcilikleriyle ayda bir kere kurulabildiği iletişimin çok daha hızlı ve sık olabileceği, gereksiz yazışmaların önlenilebileceği ve araştırmaların daha hızlı yürütülebileceği belirtilmiştir.

Hükümet tarafından bir eşgüdüm merkezinin kurulması konusunda çekinceler (merkeziyetçi bir yapıya sahip olabileceği gibi) dile getirilmiştir. Türkiye'nin tüm sorunları için enformasyon teknolojisinin kullanılması gerekliliği savunulmaktadır.

Dış İşleri Bakanlığına bağlı olan bu kuruluşun, bağlı bulunduğu bakanlıktaki etkin ve verimli bilgisayar kullanımına tezat oluşturacak şekilde son derece zayıf olduğu gözlemlenmiştir. Kurumdaki enformasyon teknolojilerinin kullanılamaz durumda olmasının nedeni kurumun organizasyonu ve yönetiminden kaynaklanan sorunlarla ilintilidir. Türki Cumhuriyetlerle ilişkilerimizi düzenleyen kurumlardan biri olan TİKA'da enformasyon teknolojilerinin en az bağlı bulunduğu Dış İşleri Bakanlığı düzeyinde kullanılması önemli gözükmektedir.

İç İşleri Bakanlığı APK Daire Başkanlığı

Başkanlık "illerde il envanterlerinin modernizasyonu projesi"ni (ilemod) yürütmektedir. Valiliklerde il envanteri adını taşıyan sosyo-ekonomik, kültür, sağlık, vb. bilgilerin yer aldığı 500 tablo, 17.000 kalem bilgiyi içeren envanterler bulunmaktadır. Bu tür bilgiler, valilerin alacağı kararlara yardımcı olmakta, yatırımcılara ışık tutmakta ve üniversitelerdeki araştırmalara kaynak sağlamaktadır. Etüd projesi ODTÜ'ye yaptırılan proje sonucunda karşılaştırmalı olarak sunulacak bilgilerden valilerin yararlanması ve ileriye dönük planların yapılmasında kolaylık sağlanması amaçlanmıştır. İç İşleri Bakanlığı'ndaki merkezle iller arasında dial-up sisteme dayalı olarak işleyecek bir bilgisayar ağı planlanmış ve iller için gerekli donanımın temini ve kurulması 1997 sonunda tamamlanmıştır.

Şu anda bu bilgilerin girişini ve değerlendirilmesini sağlayacak olan programın yazılım çalışmaları devam etmektedir. Elle yazılmış olan tablolardaki bilgiler bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra diğer kamu kurumlarının da bu bilgilere internet ortamında sunulması düşünülmektedir. Projenin yürürlüğe girmesiyle bilgiler

hatasız, standart ve tek elden girilerek derli toplu bir biçimde bulundurulacaktır. Güncel bilgilerin girilmesinden sonra 1985'den bu yana tutulan bilgiler yıl, birim, veri tanımı ve değeri şeklinde tasnif edilerek girilecektir. APK bu bilgileri derlemede kendi kaynaklarından olduğu kadar diğer bakanlıkların taşra düzeyindeki birimlerinden ve DİE verilerinden yararlanma yoluna gitmiştir. Proje sonunda kağıt ortamında karşılaşılan verileri kontrol etme ve karşılaştırma zorluğu ortadan kalkacaktır.

DPT'nin de projeyi desteklemesi sonucunda bu bilgilerin bilgisayar ortamına geçirilmesi 1996 genel bütçesinden ayrılan parayla gerçekleştirilmiştir. İllerin bakanlık merkeziyle iletişimini sağlamak üzere bilgi işlem dairesi oluşturulmuştur. Bakanlıkta yazılım geliştirme konusunda uzman personel olmadığı için yazılımın hazırlanması işi ODTÜ elemanlarınca yapılmaktadır. Sistemin iki sene sonra işlerliğe gireceği tahmin edilmektedir. 1998'de yazılımın bitirilmesi ve 1999'da pilot uygulamaların başlaması planlanmıştır. Proje için gerekli donanım DMO'dan alınmıştır. Yazılım Windows ortamında çalışmaktadır.

Şu an illere gönderilmiş olan bilgisayarlarda birimler kendi kurumsal işlerini yapmaktadırlar. Hali hazırda il envanterini mevcut olan bilgisayarlarda elektronik ortama geçirmiş olan birimler sadece İl APK Müdürlükleridir. Tamamlanacak programla birlikte envanter bilgileri tüm illerde standart bir şekilde girilecek ve bu bilgiler illerden güvenli bir şekilde merkeze aktarılacaktır. İleride programda yapılacak değişikliklerde illere gidilmeden doğrudan internet aracılığıyla programın upgrade edilmesi düşünülmektedir. Tüm illere Windows 95 tabanlı iki PC gönderilmesi tamamlanmıştır. Güvenlik için firewall kullanılacaktır. Merkezde database server bulunmaktadır. Program aracılığıyla veri giriş ekranlarının tanımlanacak ve sorgulama araçları (il ve ilçe bazında nüfus, su tüketimi, polisiye olaylar, vb.) spread-sheet ortamında karşılaştırmalı olarak değerlendirilebilecektir. Programda yazılım olarak virtual basic ve powerbuilder kullanılmaktadır. Programların birçok uygulamada kullanılabilmesi için active-x olarak geliştirilmektedir. Alınan bilgisayarların il planlama müdürlüklerine yerleştirilmesini bilgisayarların alındığı firma yapmaktadır. Programlar aracılığıyla ayrıca iller arası ve bölgesel karşılaştırma yapılması da mümkün olacaktır.

İl planlama müdürlüklerinde çalışan APK uzman ve uzman yardımcılarının oldukça eğitilmiş ve kalifiye elemanlar olmaları nedeniyle verilecek eğitim sonrasında programların kullanılmasıyla ilgili sorun yaşanmayacağı düşünülmektedir. APK tarafından başlatılan projeyi, bakan, müsteşar, vali düzeyinde üst yönetim desteklemiştir. Sistemin kullanıma geçmesiyle birlikte tahminle yapılan taşra bütçesi bilgisayar ortamında hesaplanarak kaynakların rasyonel dağıtımını sağlanacak, valiliklerle iletişime geçilerek öğrenilen birçok bilgi bilgisayar aracılığıyla sorgulanabilecektir. Kağıt kullanımında ve haberleşme giderlerinde tasarruf sağlanacaktır. Projenin bir sonraki aşamasında tamamıyla evrak otomasyonuna (valiliklerle olan yazışmaların elektronik ortamda yapılması) geçme düşüncesi vardır.

Bakanlık merkezinde birbiriyle paralel çalışan Windows NT kullanan iki bilgisayar bulunmaktadır. Uç kullanıcıları ise Windows 95 kullanmaktadır. Veri tabanı yönetim sistemi olarak cbase bulunmaktadır. 4 işlemcili pentium II serisi bir veri tabanı server'ı alınacaktır. Client-server yapısında inşa edilecek sistemde ortak dosyalar için file server bulunacaktır. Ayrıca bakanlığın valiliklere, kaymakamlıklara ve belediyelere duyurduğu mevzuatla ilgili iç genelgelerin tutulacağı bir veri bankası da olacaktır. İç İşleri Bakanlığının kontrol ettiği binlerce birimin teftişi sırasında teftişi yapan görevliler gerekli olan mevzuata illerden ulaşabileceklerdir. APK'da bir yıldan bu yana bilgisayarlar kullanılmakta ve yaklaşık olarak 30 PC bulunmaktadır. Bu bilgisayarların tümünün kiralık hatlar üzerin'den internet çıkışı bulunmaktadır. İleride, tanımlama yapılarak kullanıma bir sınırlama getirilmesi düşünülmektedir.

İç İşleri Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı personele Ağustos 1997 tarihinde eğitim sağlamıştır. Microsoft Ofis programlarını personelin yetkin bir şekilde kullandığı belirtilmiştir. Şu anda APK'nın sorumluluk alanındaki işlerin büyük bir kısmı bilgisayar ortamında yürütülmektedir. APK içerisinde mevcut bir network bulunmakta ve personel internete bağlanabilmektedir. İçişleri Bakanlığının binaları arasında fiber optik kablolama yapılarak Windows NT kullanılması planlanmaktadır. Donanımı sağlayan şirket gerekli teknik desteği sağlamaktadır.

Kurumda projeye karşı olumsuz bir tutum gözlenmemiş, bilgi işlem altyapısı hazırlama süreci benimsenmiştir. Projenin yürürlüğe konulmasıyla ilgili herhangi bir yasal zorlukla karşılaşılmamıştır. Bazı il ve ilçelerde projeden bağımsız olarak bilgisayar kullanılmaya başlandığı için ileride ortak programın kullanılmasıyla ilgili bazı zorlukların ortaya çıkabileceği vurgulanmıştır. Projenin sürekliliği için mali olarak desteklenmesi ve bakanlık içinde BİM elemanı yetiştirilmesi gerekliliği ifade edilmiştir.

İleride bütün valilerin hatta kaymakamların masasına bilgisayar konularak valinin ve kaymakamın il içindeki ve dışındaki her türlü bilgiye ulaşmasının sağlanması hedeflenmektedir. Bakanlıkta işlerin çoğu evrak akışına dayandığından bunun elektronik ortamda gerçekleştirilmesi önemlidir. Ancak bu sistemin yürürlüğe girmesi için güvenlik sorununun çözülmesi gerekmektedir. Sorunlardan biri de mülki idareden olan birim amirlerinin tayin edilmesi olduğu belirtilmiştir. Tayin edilen amirin yerine gelen amire proje hakkında bilgi verilmekte ve yeni amirin olaya adapte olması için geçen sürenin sonucunda bilgi işlem altyapısının kurulması sürecinin uzaması ile karşı karşıya kalınmaktadır.

Yerel yönetimler reformuyla beraber kanun değişiklikleri gerektiği vurgulanmıştır. Bakanlık merkezine birçok yerden bilgi gelmekte ve bütün bu yerler İç İşleri bakanlığının çeşitli birimleri tarafından (teftiş kurulu ve mahalli idarelerin teftiş kurulu ve valilik teftişleri) teftiş edilmekte ve dolayısıyla bir yetki çakışması doğmaktadır. Bu birimlerin koordinasyonu gerekmektedir.

Kamu kurumlarında bilgisayarlaşmayı planlayan DPT Özel İhtisas Komisyonunun işlevsizleştiği ve bunun sonucunda kamu kuruluşlarının birbirlerinden habersiz bir şekilde bilgisayar teknolojisi kullandıkları vurgulanmıştır. Kamuda bilgisayar teknolojisinin daha yaygın olarak kullanılması için toplumun buna gereksinim duyması gerektiğinin altı çizilmiştir. Vatandaşın günlük yaşamında bilgisayar teknolojisini kullanmasının sağlanmasının (vergi dairelerinde vergi ödemeleri gibi) bu tür bir talebi doğuracağı belirtilmiştir.

İç İşleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü bilgisayar ortamında Mahalli İdareler veri tabanı oluşturmak için Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi ile birlikte ortak bir proje başlatmış, kullanılacak olan değişkenler saptandıktan sonra program yazılımı ve veri girişi APK'daki İLEMOD projesine devredilmiştir. Mahalli İdareler'de bu konuyla ilgili olarak proje çalışmaları 1983'te başlatılmıştır. Çalışma sonunda saptanan sorular belediyelere ve il özel idarelerine gönderilerek bu birimlerin tüm işlevleri ile ilgili bilgiler toplanmıştır. Sorular arasında Yerel Yönetim Birliklerinin mal varlıkları, Belediye İktisadi Teşekkülleri, belediye harcamaları gibi parametreler yer almaktadır. 2800 il özel idaresinin verileri bilgisayar ortamına yüklenmiş durumdadır. İstanbul Belediyesi bu araştırmadan ayrı değerlendirilmiştir. Bu bilgilerin bilgisayar ortamında tutulmasının bu bilgilerden yararlanmaya dönük programlar yapılmadıkça bilgi çöplüğü olarak kalacağı düşünülerek hem bilgilerin yorumlanacağı hem de sorgulanacağı programlar APK tarafından hazırlanmaktadır.

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasında vatandaştan gelen şikayet, istek ve ihbarlara göre belediyelere kontrolörler göndermekte bulunmaktadır. Bu tür denetimlerin sonuçlarının bilgisayarlarla takip edilmesi düşünülmektedir. Mahalli İdarelerin projeyi APK'ya devretmeden önceki projesinde 80 İl Mahalli Müdürlüğünün verilerinin bu müdürlüklerce bilgisayar ortamına girileceği ve ilçe Mahalli Müdürlüklerinin de illere bağlı olacakları bir veri bankası düşünüldüğü belirtilmiştir. Projenin APK'ya devredilmesiyle birlikte bu hedeften bir sapma olmayacağı çünkü APK birimleriyle Mahalli İdare Müdürlüklerinin illerde Valilik binasında beraber çalıştıkları ve dolayısıyla İLEMOD projesiyle ilgili gönderilen bilgisayarları ortak kullanabilecekleri ifade edilmiştir.

Projeye geçildikten sonra bilgisayar ortamında illerden bilgi alınabilecektir. Kaymakamlıkların yarıya yakınında bilgi işlem altyapısının gerçekleşmiş olduğu (envanter çalışması sonucunda bilgisayar sistemi bulunan ilçe kaymakamlıklarının listesi edinilecektir) belirtilerek bu kaymakamlıkların hem birbirleriyle hem de valiliklerle irtibatlandırılması gerekliliği vurgulanmıştır. Ancak bu tip bir haberleşmede gizli yazışmaların nasıl yapılacağı, imzanın nasıl atılacağı gibi bazı hukuki sorunlar bulunmaktadır. Bu nedenle Türkiye genelinde mevzuat değişikliğinin gerekli olduğu belirtilmiştir. Mevzuat sorunu nedeniyle Avrupa Konseyi yerel

yönetimler ile ilgili çeşitli bilgiler istemekte ve mevzuattan dolayı bu bilgiler e-mail yerine faks ile gönderilmektedir.

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nde bir network altyapısı kurulmuş olup internet üzerinde WEB sayfası mevcuttur ve Genel Müdürlüğün tanıtımı için kullanılmaktadır. Bütün birim başkanlıklarında ve şube müdürlüklerinde işler bilgisayarla yürütülmektedir. Bilgisayarla yürütülen bir başka iş de belediyelerin ve özel idarelerin kesin hesaplarının girilmesidir. Şu ana kadar 1995 yılı girişleri yapılmış durumda olup 1996-1997 yıllarına ait verilerin girilmesinin gerekli olduğu belirtilmiştir. Genel Müdürlükte bilgisayar ortamına geçilmesi sonucunda evrak trafiği azalmıştır. Kadro ihdası istemleri için yazışmalar bilgisayarla prototip olarak yapılmaktadır. Genel Müdürlükten yapılan yetki devri sonucunda (belediye başkanlarının yurt dışı izinlerinin valilere devredilmesi gibi) taşra birimleriyle yazışmalar azalmıştır. Mevcut donanımın bu işler için yeterli olduğu belirtilmiştir. Genel Müdürlükte Windows95 ve Microsoft programları kullanılmaktadır. Evrak otomasyonu ile ilgili işlemler ise tamamlanmıştır.

Personelin varolan yazılımı kullanması için TODAİE'de eğitim verilmiştir. Ayrıca İç İşleri Bakanlığı Eğitim Dairesi periyodik kurslar açmaktadır. Ancak personelin daha iyi bir eğitimden geçirilmesinin gerekli olduğu vurgulanmıştır. Genel Müdürlükte bulunan BİM uzmanlarının yetersiz kaldığı belirtilmiştir. Donanımı kuran şirketten ise yeterli destek alınmaktadır.

DİE'den bilgisayar ortamında veri alışverişi yapılmaktadır. Kamu kuruluşlarında bilgi işlem altyapısına hangi amaçla geçtiğinin önemi vurgulanarak kurulan donanım ve yazılımın bu amaçları desteklemesi gerektiği ifade edilmiştir. Geçmişte sermayenin kontrolü söz konusuysen şimdi enformasyonun kontrolünün söz konusu olduğu belirtilerek bilgiyi kullanan elitist bir tabaka oluştuğu vurgulanmıştır. Türkiye'deki yurttaşların teknolojik yeniliklere açık olduğunu söyleyerek vatandaşların bilgisayar teknolojisinin kendilerine yararlı olacağını görürlerse bu teknolojiyi daha etkin ve yaygın kullanacakları savlanmıştır. Her kamu kuruluşunun bilgisayarlaşma çabasına girdiği belirtilerek TUENA projesine başlanmasında geç kalındığı vurgulanmıştır.

İç İşleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürü

İller İdaresi Genel Müdürlüğünün başlıca görevleri arasında yerleşim birimlerinin isimlerinin sayılarının, nüfuslarının, bağlılık durumlarının, tarihçelerinin ve koordinatlarının derlenerek kullanılabilir hale getirilmesi ve mülki idare birimlerinin sınırlarının çizilmesi yer almaktadır. 1990'lardan başlayarak kurumun yaptığı işlerin elektronik ortama yüklenmesi için harcanan çabalar gerekli donanım ve uzman personel yokluğundan sonuç vermemiştir. 80 il, 849 ilçe, 2.800 civarında belediye, 13-14.000 belediye mahallesi, 35.000 civarında köy, 40.000 civarında köy altı yerleşim birimiyle ilgili bilgilerin elektronik ortama yüklenmesi hedeflenmiştir. İdari açıdan bağlılık değişiklikleri, il, ilçe, köy kuruluşları, sınır değişiklikleri, belediyeler

dışındaki yerleşim birimlerinin ve mevki isimlerinin değiştirilmesi ya da isim konulması ile ilgili bütün işlemleri bilgisayar aracılığıyla gerçekleştirme çabaları devam etmektedir.

Proje, İç İşleri Bakanlığı APK dairesi tarafından sürdürülen İLEMOD projesinden ayrı yürütülmektedir. Proje dahilinde bilgisayara veri girişine 1991 yılında başlanmış ancak kullanılan programın yetersizliği nedeniyle 1996'da yeni bir programla veriler tekrar yüklenmeye başlanmıştır. Bu ikinci programla il, ilçe ve köy ile ilgili veri girişleri tamamlanmış ancak detay bilgiler (nüfus artış hızı gibi) mevcut programın yetersizliğinden dolayı girilememiş ve bu nedenle programın yeniden değiştirilmesi için girişimlerde bulunulmuştur. Yeni program aracılığıyla Türkiye'de tümüyle herhangi bir kuruluştaki bulunmayan köy ve mahalle muhtarlarının isimleriyle ilgili bilgilerin de derlenmesi amaçlanmaktadır. Program çalışmalarıyla ilgili iş analizleri yapılmış ve bilgiler toplanmıştır. Amaç, devletin sicil kaydı olarak tanımlanabilecek tüm kamu ve hatta özel kuruluşların kullandığı bu tür bilgilerin sürekli olarak güncel tutulmasını sağlamaktır.

Programların yetersiz kalmasının başlıca nedeninin mali nedenlerden dolayı programların sistemli bir şekilde tasarlanmayarak kişisel ilişkiler çerçevesinde çeşitli yerlere hazırlanması olduğu belirtilmiştir. Harita Genel Komutanlığının 25.000 ölçekli gizli haritalara kadar tüm haritaları bilgisayar ortamına kaydetme projesini bitirmek üzere olduğu kaydedilerek Genel Müdürlüğünde bundan yararlanabileceği ifade edilmiştir.

Ayrıca 2330 sayılı kanunla Genel Müdürlüğün görevleri arasında yer alan, terörden dolayı yaralanan veya ölen kişilere ya da yakınlarına ödenen nakdi tazminatla ilgili veriler de bilgisayara yüklenmektedir. Olası mükerrer ödemelerin önlenmesi için kayıtların bilgisayar ortamında tutulması önemlidir. Vatandaşların valiliklere yaptığı başvurular Genel Müdürlükte değerlendirilmekte ve ödemeler Valiliklere gönderilmektedir.

Genel Müdürlükte şu anda Novell sistemi kullanılmakta Windows NT'ye geçilmeye çalışılmaktadır. Maaş bordro hesaplaması bilgisayarla yapılmaktadır. Proje henüz uygulamaya girmediği için birimlerdeki bilgisayarlar daktilo amaçlı kullanılmaktadır. Genel Müdürlükteki eski bilgisayarlar değiştirilerek 15 tane Pentium bilgisayar alınmaktadır. İç İşleri Bakanlığındaki bilgisayarlaşmanın daha koordinasyonlu gitmesi için bu işin APK'nın bünyesinden alınıp müstakil bir BİM kurulması gerekliliği vurgulanmıştır. Birimler arasındaki koordinasyonun BİM elemanlarınca sağlanmasının gerekli olduğu belirtilmiştir. Bilgisayar kullanılan valiliklerde kayıtların hem bilgisayarda hem de kayıt defterlerine işlendiği belirtilerek mevzuat değişikliğinin gerekli olduğu vurgulanmıştır.

Genel Müdürlükteki elemanlar "İç İşleri Bakanlığı Eğitim Dairesi" tarafından eğitimden geçirilmektedir. Şu anda personelin bilgisayar kullanımı istenilen düzeyde

değildir. Bilgisayar kullanmaya karşı personelin başlangıçta bir direnç gösterdiği ancak daha sonra bilgisayar kullanmaya alıştığı belirtilmiştir. Genel Müdürlükteki server ve PClerle ilgilenen bir kişi bulunmaktadır. Sorun bu kişi tarafından çözülemezse Mahalli İdarelerden ya da şirketten yardım istenmektedir. İleriye dönük olarak Genel Müdürlükte bulunan çok zengin arşiv bilgilerinin bilgisayara işlenebileceği belirtilmiştir. Ülke ve bakanlık olarak enformasyon teknolojisinde 1. Dünya ülkelerinin gerisinde olduğumuz vurgulanarak kamu yönetiminde en ufak yerleşim birimiyle irtibatlı bir sistemin gerekliliği vurgulanmıştır.

İç İşleri Bakanlığına bağlı bulunan yukarıdaki üç kurum arasında bir koordinasyonsuzluk gözlemlenmiştir. APK tarafından yürütülen projenin ne aşamada olduğundan, projeye nelerin hedeflendiğinden diğer iki kurumun haberi yoktur. İLEMOD projesi çerçevesinde Valiliklere kurulacak bilgisayarlardan bu üç kurum ortak olarak yararlanabilmesi mümkünken bu tür bir paylaşım gidilmemiştir. İller İdaresi Genel Müdürlüğünün Bakanlık bünyesinde bir BİM dairesi kurulması önerisi yerindedir. Böylece bakanlığa bağlı kurumlar arasında koordinasyon sağlanacak ve varolan zaman ve para daha ekonomik ve etkin kullanılacaktır.

İç İşleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

Merkezi Nüfus İdaresi Sisteminin enformasyon teknolojisini kullanımı (Mernis) Projesi çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Bu projenin 4 temel amacı olduğu belirtilmiştir:

- 1) Nüfus kayıtlarının bilgisayar ortamında merkezi veri tabanı sisteminde tutmak,
- 2) Her T.C vatandaşına bir kimlik numarası vermek,
- 3) Hayat istatistiklerini çıkarmak,
- 4) Diğer kamu kuruluşlarının istediği bilgileri elektronik ortamda sağlamak.

Mernis Projesi 1976'da ortaya atılmış, ODTÜ ile 1980 yılında proje tasarımı ve analizi konularında anlaşma imzalanarak somut uygulama başlamıştır. 1997'de ise Dünya Bankası Finansmanı sağlanarak projede son aşamaya gelinmiştir. Girilmesi gereken 110 milyon kayıttan 100 milyonunun girişi yapılmıştır. Veri formları illerde manüel olarak doldurularak merkeze aktarılmaktadır. Proje kapsamında bütün ilçelere PC tabanlı bilgisayar sistemi kurulmasına karar verilmiştir. Şu anda merkezde girişi yapılan bilgilerin bilgisayarlara yüklenerek 921 ilçeye gönderilmesi planlanmaktadır. İlçelerden günlük girişler yapılacaktır. Böylece ilçelerden formların gönderilmesi ve bunların merkezde işlenmesi arasında kaybedilen vakit kazanılacak ve merkezin iş yükü azalacaktır. Bu sistemle 3'er aylık nüfus istatistikleri otomatik olarak çıkacaktır.

İlçeler için gerekli donanım alınmış durumda olup yıl sonuna kadar taşra kurumunun tamamlanması planlanmaktadır. Proje sonunda kamu kuruluşlarına

denetimli olarak bilgi verilecektir. Proje sonunda elle yapılan vatandaşlık işleri bilgisayarla daha hızlı olarak yapılacaktır. 1999 yılında TURPAK X25 ya da kiralık hatlar kullanılarak ilçelerle olan network bağlantısının bitirilmesi planlanmaktadır. İlçeler kendi aralarında bağlantılı olmayacaklar doğrudan merkeze bağlanarak bilgi edineceklerdir. Bütünleşik yazılım için ihaleye çıkmıştır. İlçelerde Pentium II server kullanılacaktır. Şirketten alınan teknik desteğin yeterli olduğu belirtilmiştir. Şirketle 2 yıl için tüm Türkiye bazında bakım onarım antlaşması imzalanmıştır.

Şu anda merkezde Windows NT ile çalışan 4 server bulunmaktadır. Yazılım olarak Oracle kullanılmaktadır. Merkezde 100'ün üzerinde PC bulunmaktadır. Varolan bilişim personeli yeterlidir. Merkezin internet bağlantısı bulunmaktadır. Bilgisayar kullanıcılarına BİM personeli eğitim vermektedir. Merkezde ayrıca vatandaşlığa alınma ve kayıt işlemleri yapılmaktadır. Şu anda herhangi bir kamu kuruluşuyla bağlantı bulunmamaktadır.

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün ücret yetersizliğinden kaynaklanan yetmişmiş personel istihdam etme sorunu vardır. Bu personel yalnızca özel sektöre değil daha iyi ücret veren kamu kuruluşlarına (örneğin başbakanlık) da gitmektedir. Personel bilgisayar teknolojisini benimsemiş durumdadır. Şu anda sistem 42 ilçede uygulama halindedir. Bu ilçelerden biri olan Çankaya'da güncelleştirme yapılmakta diğer birimler de bu sistemi talep etmektedirler. Nüfus bilgilerinin girişinde hata yapmamak ve dolayısıyla hukuki sorunlara yol açmamak için optik okuyucu (OSR) yöntemi tercih edilmemiştir.

Bu sistemden yararlanacak kurumların da bilgisayara geçmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Kamu kuruluşları arasında bütünleşik bir sistem sağlanması gerekliliği belirtilmiştir. Kurumlar arasında bilgi transferinin her vatandaşın ayrı bir kimlik numarasına sahip olmasıyla kolaylaşacağı vurgulanmıştır. Hükümet tarafından milli bir politika tespit edilerek bir eşgüdüm merkezinin oluşturulmasına sıcak bakılmaktadır.

Mernis'in büyük ölçekli ve çok veri girişi gerektiren bir proje olmasına rağmen hala tamamlanmamış olması büyük ölçüde veri girişi stratejisindeki yanlışlıktan kaynaklanmaktadır. Bu yıl sonunda ilçelere kurulması planlanan donanım daha önce en azından illerde uygulamaya geçirilseydi veri girişleri yerinden yapılır ve böylece daha kısa sürede sonuçlandırılabilirdi. Bu projenin bir an önce bitirilmesi bu projeye bağlı olarak projelerini yürütmek isteyen diğer kamu kurumlarının önünü açacaktır.

İç İşleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü

Emniyet Genel Müdürlüğünde polisin ana görevlerini yerine getirmesine yardımcı olan trafik, pasaport, asayiş, kaçakçılık, vb ile ilgili 33 proje yürütülmektedir. Bu tür projeleri gerçekleştirmek ve yeni teknolojilere ulaşabilmek için Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Dairesi 1982'de kurulmuştur. Hedefler arasında yer alan polis

araçlarından sorgulamayı sağlayacak mobil bilgisayar projesi gerekli altyapı olmadığından hayata geçirilememiştir. Genel Müdürlük mali yetersizliklerden dolayı uydu teknolojisinden faydalanamamakta ve transponder kiralamamaktadır. Varolan 33 projeye ilgili yazılım hazırlanmış ve bilgi girişi tamamlanmıştır. 80 il ve 6 bölge müdürlüğü (İstanbul, Samsun, Erzurum, İzmir, Adana, Diyarbakır) TURPAK X25 hatları üzerinden birbirlerine bağlanmıştır (9600 bps-64K'lık hat). İleri bölge müdürlüklerine ve merkeze bağlama çalışmalarına 1991 yılında başlanmış ve 1995 yılında bitirilmiştir. Kullanımda olan 33 programı farklı birimler kullandıklarından bir ildeki farklı binaları birbirine bağlamakta zorluklar ortaya çıkmıştır. İleride varolan yazılımın değiştirilerek ATM uyumlu (frame relay) client serverler'in (64K- 2MB'lık) kurulması düşünülmektedir.

İl emniyet müdürlüklerinde BİM müdürlükleri, ilçelerde ise BİM şube müdürlükleri bulunmaktadır. Bu birimler bölge müdürlüklerine bağlı olarak çalışmakta ancak bağlantıda bir sorun ortaya çıktığında doğrudan merkeze bağlanmaktadırlar. Merkez şu anda ar-ge'den sorumlu olmasına rağmen fiilen işletim sorunlarıyla da ilgilenmektedir. POL-2000 projesiyle birlikte BİM merkezinin yalnızca ar-ge'den sorumlu olması hedeflenmektedir. İşletimden sorumlu olan bölge müdürlükleri elemanlarının daha iyi eğitilmesi gerektiği belirtilmiştir. İl ve ilçelerdeki birimler sorunla karşılaştıklarında kimi zaman bölge müdürlüklerini atlayarak doğrudan merkezden destek istemekte ve bu da merkezdeki projelerin geliştirilmesinde sıkıntı yaratmaktadır. Taşrada ortaya çıkan donanım sorunları için bir firmayla teknik destek ve paralı bakım anlaşması yapılmıştır. Merkezde varolan 50 kişilik personel analiz, tasarım, işletme gibi değişik amaçlı işleri beraber götürürken kısa sürede bu üç görev için takımlar oluşturulması düşünülmektedir. 1997 yılında ODTÜ'de 50 BİM personeli çeşitli konularda eğitim almışlardır

Sistem için gerekli para genel bütçeden ve Polis Güçlendirme Vakfı'ndan karşılanmaktadır. İl ve ilçelerdeki kullanıcılar için personel eğitimi bölge merkezlerinde yapılmaktadır. Ücret yetersizliğinden dolayı kalifiye bilgisayar personeli bulma ve kurumda tutma sorunu bulunmaktadır. Varolan bilgisayar personeli kadrolu olarak çalışmaktadır.

Kapalı sistem mimarisi nedeniyle karşılaşılan zorluklar, teknolojik değişimlerin gerektirdiği yenilikler, varolan sistemde karşılaşılan teknik zorluklar, mainframe bilgisayar bakım ve onarım maliyetlerinin yüksek olması, ağın gereksinime yanıt vermemesi, yetersiz kullanıcı arabirimi, ve grafik (görüntü, ses) gibi özelliklerin, yeni veri türlerinin varolan ağla iletilmemesinden dolayı yeni bir sistem planlanmaktadır. Yeni sistem açık mimarı bilgisayar donanımına ve yönetilebilir akıllı terminallere dayanacaktır.

Emniyet Genel Müdürlüğü aşağıdaki üç amacı gözeterek internet ile bağlantısını güçlendirmeye çalışmaktadır:

- 1) Personelin internetten yararlanması.
- 2) Teknolojik birimlerin teknolojiyi takip etmesi.
- 3) Emniyet aktivitelerinin kamuya yansıtılması.

Şu anda Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığıyla aynı veri tabanını kullanmakta ancak bu iki kuruluşun varolan bilgisayar sistemleri farklı olduğu için ortaya sorunlar çıkmaktadır. Adli Sicil ve Mernis veri tabanlarından ileride yararlanılması düşünülmektedir. Mernis projesi uygulamaya girdiğinde Emniyet Genel Müdürlüğü kendi bilgisayar sistemlerinde vatandaşlık numarasını kullanabilecektir. Bilgilerin kullanımında hükümet tarafından bir standart oluşturulmasına sıcak bakılmaktadır.

Güvenlik gerekçesiyle, Emniyet Genel Müdürlüğünde kullanılan enformasyon teknolojisinin özellikleriyle ilgili detaylı bilgi elde edilememiştir. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün Türkiye'deki kamu kurum ve kuruluşları arasında en fazla BİM elemanı çalıştıran yer olduğu söylenebilir. Böylece kendi kullandığı programların yazılımını yapabilmektedir.

Adalet Bakanlığı Adli Sicil Ve İstatistik Genel Müdürlüğü

Adli Sicil Ve İstatistik Genel Müdürlüğü Adalet Bakanlığı içerisinde otomasyona geçen ilk kuruluştur. DPT özel ihtisas komisyonundan 1982 yılında alınan izinle Borrows (1 MB), UNIX 55 ekranlı veri giriş sistemi kullanarak faaliyete geçilmiştir. 1989'a kadar veri tabanı olarak DSM2, yazılım dili olarak da Cobol kullanılmıştır. Bu makineler devre dışı bırakılarak 1994'den bu yana A9 ve upgrade'i olan A11 kullanılmaktadır.

Adli Sicil'de Yargıtay'dan geçmiş ve kesinleşmiş mahkumiyetler, kararların yerine getirilme özetleri ve tali kararlar tutularak sabıka sorgulamaları yapılmaktadır. Kurumda yaklaşık 5 milyon kişiye ait 8.5 milyon adet kayıt tutulmaktadır. İlk olarak İstanbul, İzmir, Ankara, Adana, Samsun bölge sistemleri kurularak enformatik teknolojisi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmıştır. 15 Bölge'nin şu an 5'inde enformatik sistemi yürürlüktedir. Bölgelerle ilk iletişim 1988'de TURPAK X.25 hatlarıyla kurulmuştur. Bu hatlar Milli Piyango İdaresi ile beraber ilk olarak Adli Sicil tarafından kullanılmıştır. Alfa numerik 12 karakterli aktif anahtar yapısı ile girişler yapılmaktadır.

Ağır Ceza Mahkemeleri ve savcılık sistemleri, 65 yerde uygulamadadır. Eğer bir savcılık kendi olanaklarıyla PC alabilirse modem ve router genel müdürlük tarafından sağlanarak en az bir, en fazla dört ay içerisinde bağlantı kurulmaktadır. Taşrada herhangi bir sorun olduğunda telefon aracılığıyla sorun giderilmeye çalışılmakta bozulan donanım malzemeleri ise kargoyla gönderilmektedir. Bu şekilde giderilemeyen sorunlar için saat üzerinden ödeme yapılarak şirket yardımı

çağrılmaktadır. Periyodik yıllık parçalı bakım ve personel eğitimini de bir firma sağlamaktadır.

70 ayrı yerde kesinleşmiş mahkumiyetler girilerek merkeze gönderilmekte ve merkezde veriler kontrol edildikten sonra veri tabanına işlenmektedir. Hükümlülerin cezalarını çektikten sonra gelen bilgilerde veri tabanına işlenmektedir. Bu sistemin olmadığı yerlerde ise yakın illere bildirim fişleri gönderilmekte ve veriler buradan girilmektedir. Bu tür veriler enformasyon teknolojisine geçilmeden önce 1,5 senede girilmekteyken şu anda bu veriler bir hafta içerisinde girilebilmektedir. Genel Müdürlük şu an bu sistemi bırakarak Türk Telekom A.Ş.'den Frame Relay servisi alma düşüncesindedir.

Genel Müdürlük BİM Daire Başkanlığı ayrıca bir savcılık projesi yürütmektedir. Şu anda Ankara Adliyesindeki 50 ceza mahkemesinde sistem kurulmuştur. Dolayısıyla bu savcılıkların, adli sicil veri tabanına kolaylıkla ulaşmaları sağlanmıştır. Savcılık projesinde geçmişe dönük olarak 140 dolapta saklanan 2.000.000 civarında kayıt, sıkıyönetim bilgilerinden başlanılarak, CTOS işletim sistemi, Cobol yazılımı ve cartex yöntemi ile girilmiştir. Ankara adliyesinde şu anda Unisys Mapper savcılık programında ise Clipper kullanılmaktadır. Farklı projelerde kullanılan sistemler arasındaki uyum emülasyon yazılımıyla sağlanmaktadır. CTOS gibi eski sistemler ise doğu illerinde kullanılmaktadır. Taşra teşkilatına sistemin kullanımıyla ilgili olarak beşer gün süreli eğitimler verilmektedir.

Bir başka projede ise hukuk mahkemeleri için yazılım geliştirilmiştir. 128 dava kodu tespit edilerek dava dosyaları, bu programla sulh, asliye, ticaret mahkemeleri gibi mahkemelere eşit olarak dağıtılmaktadır. Ankara ve İstanbul'daki hukuk mahkemelerinde uygulamada olan bu yazılım cobol dili ile yazılmıştır. Donanım ve işletim sistemi olarak ise UNİSYS, B-CITOS serisi kullanılmıştır. Davalar için gerekli olan çeşitli türdeki harçlar da bu sistemle hesaplanabilmektedir. Sisteme geçildikten sonra Maliye Bakanlığı verilerine göre bu mahkemelerden sağlanan harç miktarı dört kat artmış durumdadır. Dava harçlarının vezneye yatırılmasında bilgisayar kullanılmasına ise Maliye Bakanlığı finansal destek vermediği için geçilememiştir. Ayrıca 50 Ceza mahkemesinde, 3 DGM'de bilgisayar kullanılmaktadır. Savcılık Projesi 1987'de, ceza mahkemeleri ve hukuk mahkemeleri projeleri 1994'de başlamıştır.

Ayrıca 7133 adli birimden toplanan bilgiler yılda bir kere istatistik programları kullanılarak bilgisayara aktarılmakta bu bilgiler bilgisayar teypleri halinde DİE'ye verilmektedir. Ayrıca Yargıtay'dan gelen istatistik bilgileri de bilgisayara aktarılmaktadır. Genel Müdürlükte bir adet istemci sunucu, 30 adet PC ve 2 adet server bulunmaktadır. İleride Başbakanlık mevzuat bilgi bankasına ve Yargıtay içtihatları bilgi bankasına bağlanma düşüncesi vardır. Emniyet Genel Müdürlüğüne on-line bağlantı ve Başbakanlığa çıkış bulunmaktadır.

İleriye dönük olarak Birleşmiş Milletler ve Avrupa Topluluğuna gönderilen ve alınan bazı bilgilerin ve çeşitli kanun tasarılarının WEB sayfalarında kullanıma açılması düşünülmektedir. Ancak yapılan işin niteliği gereği kişisel verilerin korunması ve yetkisiz kişilerin sisteme girmesinin engellenmesi gereği vardır. İnternet'ten hat almak için Türk Telekom A.Ş.'ne başvurulmuş ancak yoğunluk nedeniyle yanıt alınamamıştır. Açılacak olan Web sayfasında bakanlığın tanıtılması da düşünülmektedir.

Şu ana kadar gerçekleştirilen sistemler için genel bütçeden kaynak sağlanarak 2286 sayılı ihale yasasına bağlı olarak donanım alımına gidilmiştir. Bir başka kurumda yapılan görüşmede belirtildiğinin aksine söz konusu ihale kanununun 5/c maddesine göre donanımı ucuza alma zorunluluğu olmadığı fiyat/performans ölçümüne göre belirlenen en uygun bedel üzerinden alımın yapıldığı belirtilmiştir. Daire başkanlığı Sayıştay, Milli Piyango İç İşleri Bakanlığı gibi kuruluşlardan donanım alımıyla ilgili destek alıp bu kuruluşlara destek vermektedir. Adli sicil ve savcılık programları bir özel şirkette yaptırılmıştır. Ancak savcılık ve ceza mahkemesi programlarının yeniden yazılması planlanmaktadır. Bu nedenle Adli Sicil'de bir yazılım laboratuvarı kurulması gereksinimi olduğu belirtilmiştir.

BİM'in 15 kişilik kadrosunda 2 çözümleyici, 2 müdür, 4 programcı bulunmaktadır. 657 sayılı Devlet Personel Kanununun 4/b maddesine göre sözleşmeli personel çalıştırılmaktadır. Ancak ücret yetersizliği nedeniyle elemanı kurum bünyesinde tutmakta sorunlar yaşandığı belirtilmiştir. 14 BİM personeli görevinden ayrılmıştır. Aynı nedenden dolayı üniversitelerin bilgisayar mühendisliği bölümü mezunları çalıştırılmamaktadır. BİM personeli Microsoft eğitimlerine devam etmektedir. Genel Müdürlükte bordro-maaş hesaplama, malzeme takip bilgisayarla yapılmaktadır.

Kamu kurumları arasında eşgüdüm merkezinin gerekli olduğu ve bir idari prosedür oluşturulması gerekliliği belirtilmiştir. Bu gerekliliğe örnek olarak Kamu-net konferansında Bağkur'lu yetkililerin başladığı bir projenin benzerinin Emekli Sandığı tarafından bitirildiğini görünce projeden vazgeçmesi örnek olarak verilmiştir. Türkiye'nin geleceğine dönük olarak da üniversite öğrencilerinin internet konusunda iyi yetiştirilmeleri gereği belirtilerek eğitilmiş insan sayısının artırılması ve alt yapının güçlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı

Hedef kitlesi çiftçiler olan Tarım Bakanlığının bu kitleye televizyon, broşür, gazete aracılığıyla ve kurslar, denemeler, demonstrasyonlar düzenlemek yoluyla yayım hizmeti götürmekte ve tavsiyelerde bulunmaktadır. Yapılan bu çalışmalar daha sonra değerlendirilmekte ve verimin değişimi ölçülmektedir. Yayımcı, sosyolog, agronomistden oluşan bir grup çiftçileri dolaşarak değerlendirmelerde ve gözlemlerde bulunarak çiftçilere birtakım önerilerde bulunmaktadır. Bu amaçla 20 sene önce başlayan Yay-Çep projesi devam etmektedir. Proje kapsamında bakanlık

uzmanlarınca film kaseti ve kitaplar hazırlanmıştır. TRT’de bu filmler gösterilmiş, projede verim artışı sağlayan çiftçilere armağanlar verilmiştir. Ayrıca 1980’li yılların başında Dünya Bankası kredisi ile uygulama araştırma ve yayım projeleri (Tuyap) başlamıştır. 18 ilde uygulanan bu proje 40 ile yaygınlaştırılmış bulunmaktadır. Proje süresi Haziran 1998’de bitmektedir. Tuyap projelerine ek olarak Dünya Bankası finansmanı ile araştırma kuruluşlarını güçlendirmeyi, uygulamalı araştırmayı yaygınlaştırmayı ve yayıma destek vermeyi hedefleyen tarımsal araştırma projesi de uygulanmaktadır. Proje dahilinde araştırmacılar yayımcıları eğiterek teori ve pratiğin bütünlüğü sağlanmıştır. Halen bu proje 40 ilde yürütülmektedir. Ancak diğer kırk il için dış kaynaklı kredi sağlanamadığından genel bütçe kaynaklarının kullanılması gerekmektedir. Ayrıca, 3-4 ilde dış kaynaklı olarak benzer bir yayım sistemi (kırsal kalkınma projeleri) devam etmektedir.

Tuyap ve tarımsal araştırma projeleri (tap) enformasyon sistemleriyle bütünlük olarak yürümektedir. Genel Müdürlük içerisinde 1985-1987 tarihleri arasında altı daire başkanlığı arasında bir server kurulmuştur. Kurum çalışanları bu proje dahilinde yurt dışındaki ülkelere yüksek lisans ve doktora gönderilerek bilgisayar sistemleri ve kullanımı üzerine uzman hale gelmeleri sağlanmıştır. Taşra birimleri de dahil olmak üzere 1500 bakanlık çalışanı eğitilmiş durumdadır. On sene önce bakanlık bünyesinde Management Information System (MIS) kurulmuştur. Bakanlığın 40 ildeki birimleriyle ve 15 Araştırma Enstitüsüyle TURPAK X25 haberleşme sistemi üzerinden bağlantısı kurulmuş durumdadır. Sistemi diğer illere de götürmek için fizibilite çalışmaları yapılmış olup finansman sorunu nedeniyle uygulanamamaktadır.

Projenin fizibilite çalışmasında il ve taşra kuruluşlarından istenen formlar incelenmiş 300 olan form sayısı 100 düşürülmüştür. Sistem yoluyla raporların gecikmemesi sağlanmış ve mükerrerlikler (Bakanlığa bağlı farklı kuruluşların aynı veriyi göndermeleri) engellenmiştir. Bakanlık bünyesinde yapılan bir araştırma enformasyon teknolojisiyle yapılan haberleşmenin zaman ve maliyet açısından ¼ oranında daha ucuz olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bilgisayarların iç ve dış yazışmalarda büyük kolaylık sağladığı vurgulanmıştır. Daktiloda bir yazılım hatası yapıldığında o sayfa tekrar yazılmak zorundayken bilgisayarlaşmayla birlikte bu sorunun ortadan kalktığı belirtilmiştir. 80 vilayete gönderilen genelgeler sistem bağlantısı olan yerlere elektronik ortamda gönderilmektedir. Yazılım esnek olarak yazıldığından günün şartlarına göre girilmesi gereken yeni veriler programa eklenebilmektedir.

Bakanlığın internet bağlantısı da sağlanmış durumdadır. Sistem dahilinde Türkiye’nin farklı bölgelerinde bulunan 40 ilin de internete bağlantısının yapılması düşünülmektedir. İnternet, Bakanlığı tanıtmak ve yurt dışı kuruluşlardan bilgi almak amacıyla kullanılmaktadır. Ayrıca Resmi Gazete de İnternet’ten takip edilmektedir.

Sistem yazılımı bir firmayla anlaşarak yaptırılmış ve daha sonra yapılan bir başka çalışmayla da üretici birlikleriyle ilgili bilgiler eklenmiştir. Firmayla yapılan sözleşme gereği program sürekli update edilmektedir. Sistemi kurarken MIS (taşradan gelen

bilgilerin merkezde değerlendirilerek taşraya geri gönderilmesi) ve geri bildirim sağlanması hedeflenmiştir. Ancak projenin geri bildirim yönünün tam olarak işlemediği ifade edilmiştir. Dünya Bankası yıllık gelişim raporunda Bankanın uyguladığı projeler içerisinde Türkiye’de Tarım Bakanlığı projesini örnek olarak göstermektedir.

Personel denetimi, maaş hazırlama, stok kontrolü (illerde gübre, tohum stoklarının kontrol edilmesi), evrak hazırlama, kayıt, dağıtım gibi işlemler bilgisayar ortamında yapılmaktadır. Bakanlık belli bir şirketle çalışmamaktadır. Belirli bir firmayla çalışmanın o firmanın konuya hakim olmasını sağlaması açısından avantajlı olduğu ancak çok sık değişen bir teknolojiye belli bir yere bağlı kalınmasının da dezavantaj yaratabileceği vurgulanmıştır. Taşradaki birimlerde ortaya çıkan herhangi bir sorunda anlaşmalı firma bakım sözleşmesi doğrultusunda 72 saat içerisinde yöreye ulaşmaktadır.

Enflasyon nedeniyle sene başında bütçeden ayrılan paranın değer yitirmesi ve donanım alımının genelde dolar kuruna dayanması nedeniyle gereken donanım alımının tam olarak yapılamamasıyla ilgili sıkıntı dile getirilmiştir. Ayrıca tasarruf genelgelerinin de demirbaş alımını kısıtladığı vurgulanmıştır. Devlet ihale kanununun ölçüt olarak ucuz fiyat teklifini belirlediği söylenerek bunun uygun donanım seçimini etkilediği belirtilmiştir. Dünya bankasının ise donanım alımında %80 teknik, %20 parasal değerlendirme uyguladığı ifade edilmiştir. Personel eğitiminde bir sıkıntı olmadığı ancak taşradaki yöneticilerin gönderilen bilgisayarların bozulmasından korkarak diğer personele kullandırmaması gibi bir sıkıntının ortaya çıktığı vurgulanmıştır.

Kamu kuruluşlarının birbirlerinden habersiz program tasarım yapmalarının sakıncaları olacağı için eşgüdüm merkezi kurulması yararlı görülmektedir. Ancak bu tür bir merkezin merkeziyetçi bir kurum olmaması gerekliliği vurgulanmaktadır. Bu merkezin bilgisayar sistemlerini henüz kuramamış kuruluşları da maddi olarak desteklemesi gerektiği ifade edilmiştir. Ayrıca her kamu kuruluşunda bilgisayar sistemlerinden belli bir birimin sorumlu olması gerektiği ve bunların biraraya gelerek planlama yapmalarının gerekli olduğu vurgulanmıştır. Türk Telekom A.Ş.’nin TURPAK x25 hatlarının hem alan hem de kapasite açısından yetersiz olduğu belirtilmiştir.

Diyanet İşleri Başkanlığı

Diyanet İşleri Başkanlığı’nda Bilgi İşlem Merkezi 1988 yılında kurulmuştur. BİM tarafından hazırlanan programlarla Başkanlığa bağlı bulunan 80.000 personelle (hizmet sınıfı çocuk sayısı, kadro vb) ve taşra teşkilatıyla (araç ve cami sayısı gibi) ilgili kayıtlar tutulmaktadır.

BİM, ODTÜ üzerinden 64 KB'lık bir çıkışla internete bağlı olup bir Web sayfası hazırlanmaktadır. Web'de Başkanlığın kuruluş amacı, birimleri ve hizmetleri tanıtılacaktır. Şu anda Din Hizmetleri Dairesi tarafından hazırlanan Diyanet dergisi kanalıyla il ve ilçe müftülüklerine gönderilen vaaz ve hutbelerin ileride internete yer alması düşünülmektedir. Web sayfasına ayrıca başkanlık birimlerinin adları ve kurumda başkanlık yapmış kişilerin adlarının girilmesi düşünülmektedir. Başkanlıkça yayınlanan fetvaların, namazın nasıl kılınacağıyla ilgili bilgilerin, namaz vakitlerinin de internete yer alması projesi bulunmaktadır. Başkanlığın projeleri arasında merkezi vaaz sistemi ve 80 il müftülüğünü internet aracılığıyla merkeze bağlamak bulunmaktadır.

Şu anda 170 müftülikle bilgisayar (modem) aracılığıyla iletişim sağlanmakta, bu müftülüklerde bordro ve personel işlemleri elektronik ortamda yapılmaktadır. Kendi olanaklarıyla bilgisayar alımına giden il ve ilçe müftülükleri bilgisayarları almadan önce Başkanlık BİM'ini arayıp gerekli teknik özelliklerle ilgili bilgi almaktadırlar. Taşrada herhangi bir sorun olduğunda merkezden PC'lere ulaşmak sureti ile düzeltme yapılmaktadır. Taşrada satın alınan bilgisayarlar taşra elemanlarınca BİM'e getirilmekte ve burada yazılımlar makinalara yüklenmektedir. Taşradan gelenler her ayın ilk pazartesi günü başlayan ve beş gün süren bir eğitimden geçirilmektedirler. Müftülük ve Başkanlık elemanları için yılda bir kez Antalya'da beşer günlük seminerler düzenlenmektedir. Amaç tüm müftülüklerin merkeze bağlanmasını sağlamaktır.

Başkanlık binalarındaki 17 birim arasında network sistemi kurulmuştur. Evrak, personel atama, nakil, terfi işlemleri, bütçenin hazırlanması, ödeme emirleri, maaş bordroları, vergi iadeleri, kesintiler bilgisayarla yapılmaktadır. Evrak otomasyonu da sağlanmış durumdadır. Mali yetersizlikler ve kalifiye eleman bulunmaması varolan iki önemli sorundur. Başkanlıkta yeterli BİM personeli bulunmakta ve donanımı kuran şirketten yeterli teknik yardım alınmaktadır. Taşra ile birlikte Başkanlıkta 700 PC ve 1000 terminal bulunmaktadır. Başkanlık bünyesinde iki de scanner vardır. İlahiyat fakülteleri ve Diyanet Vakfı Başkanlığın kütüphane bilgilerinden yararlanmaktadırlar.

Dünya üzerindeki tüm dinlerin ve mezheplerin araştırılması amacıyla 1995'te kurulan Ar-Ge biriminde diğer birimler ayrı olarak internet bağlantısı vardır. Bu birimde 5 bilgisayar, 1 server, 2 yazıcı bulunmakta ve Windows NT kullanılmaktadır. Ayrıca hacle ilgili bilgilerin internet yoluyla duyurulması düşünülmektedir.

Devlet Personel Başkanlığı

Devlet Personel Başkanlığı, MİT, Cumhurbaşkanlığı ve Silahlı Kuvvetler dışında, mahalli idareler dahil tüm kuruluşların personel hareketlerinin gözlendiği ve personel verilerinin toplandığı bir kuruluştur. Kurumların dolu, boş ve serbest kadrolarıyla ilgili bilgiler kitap olarak çıkarılmaktadır. Kamu kurum ve kuruluşlarının belirli bir formata göre doldurduğu bilgiler DPB'de bilgisayara işlenmektedir. İleride tüm bu

bilgilerin internet ortamında alınması, bakanlıklardan ya da genel müdürlüklerden gelen bilgilerin doğrudan illerdeki kuruluşlardan alınması, bilgisayar ortamında illere göre memur envanteri çıkartılması, sürekli işçi, sözleşmeli personel sayılarının tutulması ve personel hareketlerinin 3 ayda bir yayımlanması hedeflenmektedir.

DPB'de internete geçme çabaları sürmektedir. Web sayfalarında teşkilat tanıtımı yapılması, 657 sayılı Devlet Personel kanununun ve Sayıştay ile Anayasa mahkemesinin ilgili kararlarının yüklenmesi planlanmaktadır. İnternet için ayrı server alımı ve ayrı bir network kurulumu yapılarak firewall ve proxy server ile güvenliğin sağlanması düşünülmektedir. Mevcut olan 64Kbps kiralık hattın ise 128Kbps'na çıkartılmasına çalışılmaktadır.

DPB'de bilgisayarlaşmaya 1986'da Hannover 6-85 adlı main frame ile geçilmiştir. Main frame'in kullanımına içindeki bilgilerin 1997'de kurulan yeni server'a geçirilmesinden sonra son verilecektir. DPB'deki network 1997'de bitirilmiştir. Sistemin 1998 yılı sonunda işlerlik kazanmasıyla birlikte çeşitli birimlerde çalışan yaklaşık yüz uzman kendi sorumluluklarıyla ilgili veri girişlerini yapacaklardır. Uzmanlar bu sistemle birlikte örneğin bir belediyeden gelen açıktan atama talebiyle ilgili kararını bilgisayardan mevcut durumu görerek verecek ve verdiği kararı bilgisayar ortamına girecektir.

Devlet Personel Başkanlığın'da, 128 MB Ram'I olan Pentium II server kullanılmaktadır. Ayrıca 45 adette PC bulunmaktadır. Yazılım olarak ise NT 4.0, visual foxpro ve novell 3.12 kullanılmaktadır. Bilişim personeli ve 60 kadar kullanıcı eğitimden geçirilmiş durumdadır. Sistemle ilgili Bakanlık personeline bilgi verilirken kişilerin uzman düzeyinde olmasına dikkat edilmektedir. Bu eğitimler sırasında özellikle hizmet süresi daha fazla olan kişilerde bir direnç oluştuğu belirtilmiştir. Bordro-maaş hesaplamaları bilgisayar ortamında yapılmaktadır. Evrak otomasyonu, stok kontrol programlarının ve kurum içi personelin özlük haklarının takip edileceği bir programın yazılması düşünülmektedir. Kurum bütçesinden kullanılan paranın dönem dönem kullandırılması, alımla ilgili bazı sıkıntıları ortaya çıkardığı belirtilmiştir.

İleriye dönük olarak diğer kurumlardan gelen çeşitli taleplerin e-mail'le cevaplandırılabilmesi belirtilmiştir. Kamu kurumları arasında zaman ve maliyet tasarrufu sağlamak için eşgüdüm merkezinin gerekli olduğu vurgulanmıştır. Yetişmiş insan sıkıntısına rağmen Türkiye'nin 1990 yılından sonra teknolojik altyapısını sağlamlaştırdığı ve Türk insanının teknolojiye yatkın olduğu belirtilerek, bu alanda Avrupa seviyesine kolaylıkla ulaşabileceğimiz belirtilmiştir.

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü kendi hizmetleriyle ilgili her türlü bilginin işlenebileceği ve 80 ilin birimlerinin otomasyona geçeceği bir projeye 1995 yılı

sonunda başlamıştır. Şu anda 19 bölge müdürlüğü için gerekli donanım alınmış ve bu bölgeler merkeze bağlanmıştır. Bir sonraki aşamada bu müdürlüklerin birbirlerine de bağlı olması hedeflenmektedir. 1996 yılında ambar, stok, makine, arsa, faaliyet, randıman gibi tüm makine parkıyla ilgili bilgilerin yer alacağı bir program için yazılım ihalesi yapılmıştır. Program 1998 yılı başında büyük illerde kullanılmaya başlanmıştır. İleride sistem illere yaygınlaştırıldığında makinelerin nerede çalıştıkları belirlenerek yönlendirme yapılabilecektir. Proje maliyeti genel bütçeden karşılanmaktadır.

Genel müdürlüğe bağlı 11 araştırma enstitüsü ve 1 araştırma eğitim merkezi 1997'den beri merkezle bağlantılıdır. Ayrıca, araştırma enstitüleri birbirlerine ve İnternet'e bağlı durumdadırlar. Enstitülere söz konusu sistem "Tarımsal Araştırma Geliştirme Projesi" kapsamında kurulmuştur. Türkiye'nin topraklarından sorumlu kuruluş olarak Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 1976 yılında hazırlanan haritaları sayısallaştırmayla ilgili çabası Çukurova Üniversitesiyle ortaklaşa olarak devam etmektedir. Toprak etütlerinde kullanılmak üzere uzaktan algılama projesi ise bu teknolojiyi kullanacak eleman yokluğu nedeniyle yürütülemediği için.

Bu tür teknolojilerin alınmasında ve kurulmasında danışmanlık yapacak kuruluşların yetersiz olduğu vurgulanmıştır. Üniversitelerin konuya çok teorik yaklaştıkları ve pratik sorunları çözmede yetersiz kaldıkları vurgulanmıştır. Aralık 1997'de ise bordro, bütçe, envanter, maaş, hak ediş, etüt ve proje çalışmalarını kapsayan bir yazılım ihalesi sonuçlandırılmıştır. Bu program da 1998 yılı sonunda teslim edilecektir. Arşivlerde saklanan ulaşım, tarım, su, iskan envanterleri ve köy sicil kartları (içinde içme suyu, yol durumu, köy altyapı, cami sayısı gibi bilgilerin yer aldığı) ihaleye çıkılan yazılıma eklenecektir. Bu şekilde planlama etkin bir biçimde yapılacaktır.

Genel Müdürlüğe bağlı bir eğitim merkezi bulunmaktadır ve talebi karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Bölge ve enstitü personelinin eğitimleri İzmir'deki eğitim merkezinde yapılmaktadır. Eğitim alan personelin kendi ilgi ve becerisinin de bilgisayarları etkin olarak kullanmakta önemli olduğu vurgulanmıştır. Genel Müdürlük mahallere kadar hizmet eden yaygın bir kuruluş olduğundan bilgisayar ağı zaman ve maliyette tasarruf sağlayacaktır.

Şu anda bölge müdürlükleri ve enstitüler ile modem aracılığıyla bağlantı yapılarak elektronik ortamda haberleşme yapılabilmektedir. Ancak mevzuattan dolayı yazışmaların yaklaşık %60'ı çift olarak yapılmaktadır (hem elektronik ortamda hem de kağıt üzerinde). Yürütülmekte olan projede de mevzuat değişikliğinin gerektiği yoksa bilgisayar ortamına aktarılan envanterlerin defterde tutulmaya devam edileceği belirtilmiştir. Bununla beraber Araştırma Enstitülerinde bilgi işlem altyapısına geçiş ile beraber bir verimlilik artışı gözlenmiştir. Değişime karşı direncin olduğu ancak zamanla kendini yenileyen personel çağdışı kalacağı vurgulanmıştır. Bölge müdürlüklerine donanımı kuran firma ile bakım onarım sözleşmesi yapılmış olup firmadan yeterli teknik destek alınmaktadır. Maliye Bakanlığının bilişim personeli için

getirdiği ağır şartlardan dolayı personel bulmakta zorluk çekildiği ifade edilmiştir. Varolan 6 kişilik BİM personeli sözleşmeli olarak çalıştırılmaktadır.

İnternette Web sayfası açma çabaları sürdürülmektedir. Kurum içi network kurulmuş durumdadır. DPT ve Maliye Bakanlığı ile yatırım programlarının hazırlanması çalışmaları disket ortamında sürdürülmüştür. Kamu kurumları arasında eşgüdüm merkezi oluşturulmasına sıcak bakılmaktadır. Bu şekilde kaynak ısrafının engelleneceği belirtilmiştir. Türkiye'nin 1980'lerden sonra teknolojiyi hızlı bir biçimde dışarıdan getirebildiği ancak sorunun bu teknolojiyi kullanacak insan gücünün yaratılması olduğu vurgulanmıştır.

Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü

Meteorolojik veriler yalnızca hava tahmini için değil sağlık, adalet, askeri faaliyetler, tarım, sigorta, sanayi kuruluşlarının hava limanlarının inşasına gibi birçok alanda kullanılmaktadır. Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı olan 1530 gözlem istasyonundan 500'ünde aktif olarak gözlem yapılmaktadır. Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü 18 Avrupa ülkesiyle beraber üye olduğu Avrupa Orta Vadeli Meteorolojik Tahminler Merkezine ve Dünya Meteoroloji Teşkilatına ana trunk kablo aracılığıyla Türkiye ile ilgili bilgileri göndermekte ve Türkiye'nin hava durumunu etkileyen bölgelerin bilgileri alınmaktadır. Bu bağlantı sayesinde telefon, telex, bilgisayar ve fax haberleşmesi yapılabilmektedir.

Türkiye'de 136 gözlemevinde eşzamanlı yapılan rasat bilgileri ve genelde hava uçuşlarına dönük olarak yapılan daha kısa süreli gözlemlerde elde edilen bilgiler kodlanarak standart hale getirildikten sonra telex; direkt, dial-up ya da lease line ile merkeze iletilmektedir. Merkezde, İngiltere'ye bu bilgilerin gönderildiği ve alındığı 64Kbps bir hat bulunmaktadır. İngiltere'deki bilgisayarlarda, hava tahminleri Türkiye'den ve Türkiye'yi etkileyen bölgelerin verileri dikkate alınarak bilgisayar ortamında yapılmakta ve Genel Müdürlüğe gönderilmektedir. Havacılıkla ilgili meteorolojik veriler ise Viyana'ya yine elektronik ortamda gönderilmektedir. DİGİTAL-VAX bilgisayar sistemi kullanılmaktadır. Meteorolojik veriler için ölçümlerin yapılmasının gerekli olduğu 136 gözlemevinin tümünde bilgisayar bulunmakta ve bunlar elde ettikleri verileri merkeze manyetik ortamda göndermektedirler. Geri kalan istasyonlar ise tahmine yönelik olmayan klimatik ölçüm yapmaktadırlar. Bu tür istasyonların bilgileri formlara kaydedilmekte ve aylık olarak merkeze gönderilmektedir.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü Dünya Meteoroloji Teşkilatının hibesiyle Genel Müdürlükte 26 Eylül 1986'da bilgi işlem altyapısının kurulmasına başlamıştır. Öncelikli olarak havaalanlarında bulunan 27 istasyona bilgisayar sistemi kurulmuştur. 1996 yılında Dünya Meteoroloji Teşkilatının standardına uygun bir biçimde (her 250 km² için bir istasyon) 136 yerde bilgisayarlaşma sağlanmıştır. Bilgisayarlarda yazılım olarak ilk önce Almanya'da hazırlanan bir program (back processor) daha sonra ise

BİM personelinin yazdığı C+ (front processor) kullanılmıştır. Çeşitli yerlerden gelen veriler (toplam 10 kanaldan) toplanıp DİGİTAL-VAX'a İngilizce olarak istasyonlarda girilmektedir.

Sistem kurulduktan sonra Genel Müdürlükten bir grup personel Almanya'da 45 günlük bir kursa katılmıştır. İstasyonda çalışan personel ise merkezde eğitilmiştir. Genel Müdürlükteki sistemin kurulumunu özel bir şirket, istasyonlardaki sistemin kurulumunu ise merkezden gönderilen elemanlar yapmıştır. İngiltere'den gelen uzmanlar da İngiltere bağlantısını sağlamışlardır. İstasyondaki personel herhangi bir sorun olduğunda ya telefonla yardım istemekte ya da cihazı merkeze göndermektedir. İstasyonlarda yalnızca veri girişi yapılabilen dump bilgisayarlar bulunmaktadır. Kurum içi network kurulmuş durumdadır. Yeni oluşturulan projede bu bilgisayarların PC'lere dönüştürülmesi düşünülmektedir. Artan gereksinimler doğrultusunda vax yerine PC'lere bağlanmak amaçlanmaktadır. Bölge müdürlüklerinde (20 tane) ve hava alanlarında analiz yapabilen PC'ler kullanılmaktadır.

Genel Müdürlükte muhasebe, bordro-maaş hesaplama, stok kontrolü bilgisayar ortamında yapılmaktadır. İstasyonlarla olan iletişim ve kurum içi evrak gönderimi elektronik ortamda yapılmaktadır. Ancak arşiv yönetmeliğinden dolayı istasyonlar bilgi girişini hem evrak hem de elektronik ortamda yapmaktadırlar. Bilgisayar ortamının hukuki geçerliliği bulunmaması sorun yaratmaktadır. Personel genel olarak bilgisayar teknolojisini benimsemiş durumdadır. 1994 yılında başlayan projeye iklimik bilgiler geçmişe dönük olarak bilgisayar ortamında (Data Informix) tutularak analiz edilmekte ve karşılaştırma yapılmaktadır. EBİM biriminde 2 adet PP-200/256MB/20GB server sistemi, BCO Unix, Informix, Windows NT/95, C++, Pascal Clipper programları kullanılmakta, 62 PC ve 42 terminal bulunmaktadır.

İleriye dönük olarak İsrail'deki gibi tüm istasyonlarda gözlemlerin otomatik olarak insansız ortamda yapılması ve toplanan bilgilerin yine otomatik olarak merkeze aktarılması düşünülmektedir. Türkiye'de havaalanlarının 13-14 tanesinde çeşitli araçlardan toplanan veriler otomatik olarak bilgisayara girmektedir. Ayrıca haber kuruluşlarına disket ortamında bilgi verilmektedir. Genel Müdürlüğün internete bağlanması ve Web sayfasında periyodik ekstrem değerlerin duyurulması hedeflenmektedir. Günlük ölçümler (hava tahminine yönelik) ise bu bilgiler satıldığı için duyurulmayacaktır. Ancak bu bilgilerin İngiltere'deki kuruluşun Web sayfası üzerinden elde edilerek Türkiye'de ticari olarak kullanılmasını engellemek için hukuki takibatın yapılmasının gerekliliği vurgulanmıştır.

Eşgüdüm merkezinin tekel oluşturabileceği konusunda bazı kaygılar dile getirilerek her türlü sorumluluğun bilgiyi üreten kuruma verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Ancak kamu kurumlarının bir kısmının (Bağkur, SSK, Emekli Sandığı) ya da tümünün ortak kullandığı programlar (maaş, bordro, stok) için her kuruluşun ayrı çaba göstermesi yerine bunların eşgüdüm içerisinde yürütülmesini sağlayıcı bir merkezin yararlı olabileceği de vurgulanmıştır. Gerekli insan altyapısının yetiştirilmesi için 1994'de

DPT tarafından hazırlanan Bilgi Enstitüleri kurulması projesinin uygulamaya geçirilmesi gerekliliği ifade edilmiştir. Kamu-net sisteminin kurulması durumunda projelerin etkin bir şekilde değerlendirilmesi için olanak doğacağı belirtilmiştir. Örneğin DPT’de bir projeyi inceleyen uzman diğer kuruluşların veri bankalarından yararlanarak projenin uygulanabilirliğini denetleyebilecektir.

Milli Prodüktivite Merkezi

1965 yılında kurulan Milli Prodüktivite Merkezi makro ve sektörel bazda verimlilik ölçümünü ve izlemesini yapmaktadır. Verimlilik bilincinin toplumda yaygınlaştırılması amacıyla toplantılar ve tanıtımlar düzenlenmektedir. Tamamlanan yazılım geliştirme projesiyle muhasebe, finansman takibi, kütüphane sistemi, evrak doküman izleme gibi yaklaşık 20 değişik program kullanıma girmiştir. MPM’de hedef olarak sektörler arası verimlilik göstergelerinin ulusal ve uluslararası network ortamına konulması, verimliliği artırıcı tekniklerin bilgisayar ortamında modellenerek KOBİ’lerin kullanımına sunulması bulunmaktadır. Aynı zamanda internet ortamında Türkiye Verimlilik sitesinin kurulması hedeflenmektedir. Bu sitede işletmelerin sektörel bazda verimlilik ölçümleri yapılarak kullanıcılara sunulacaktır. Şu anda, özel şirketlere ve kamu kuruluşlarına yaygın bir danışmanlık verilememektedir. Ancak bu amaçla “Verimlilik” ve “Anahtar” dergileri çıkartılmaktadır.

Milli Prodüktivite Merkezi’nin Ankara’daki merkezi dışında İzmir ve Trabzon Müdürlükleri bulunmaktadır. Tüm bu birimlerde Microsoft ofis yazılımlarının bulunduğu 40 PC bulunmaktadır. Milli Prodüktivite Merkezin’de 58 uzman, 18 yönetici bulunmakta ve dolayısıyla her iki kişiye bir bilgisayar düşmektedir. Araştırma raporlarının ve tabloların hazırlanması bilgisayarlar aracılığıyla yapılmaktadır. İnternete dial-up olarak bağlanılmıştır. Bu amaçla ayrıca virtual server alınması planlanmaktadır. 4 uzman, 2 teknik personelden oluşan bilişim personeli yeterlidir. Uzmanlar Dos, PW, Windows ve Lotus’dan oluşan meslek içi eğitimi personele vermişlerdir. Muhasebe, bordro-maaş işlemleri bilgisayarla yapılmakta olup evrak otomasyonu sağlanmıştır. Stok kontrol, performansın izlenmesi henüz bilgisayarda yapılmamaktadır. Personelin seyahat harcamaları bilgisayarda denetlenmektedir. Kitap, abstract taranmasında ise internetten yararlanılmaktadır.

Eskiden bordro çıkartılması gibi işleri BİM yaparken şimdi bu işi muhasebe bölümü yapmaktadır. Kurumun bilgisayarlaşma yoluyla gerçekleştirmek istediği hedeflere mali yetersizlikler ve üst yönetimin ilgisizliği dolayısıyla ulaşamamıştır. 1988’den bu yana Milli Prodüktivite Merkezin’de donanım ve yazılım için 270.000\$ harcanırken, benzeri bir kuruluş olan Türk Stantardları Enstitüsü’nde 3 milyon \$ para harcanmış bulunmaktadır. MPM’de hedef herkesin kurum içerisinde birbirine e-mail atabilmesi, birbirlerinin raporlarını görebilmesi ve MIS’in uygulanmasıdır. Kurum içinde 250 dolayında, dış kurum ve kuruluşlarla ise 100 dolayında yazışma yapılmaktadır.

Kurumun yaptığı iş itibarıyla esnek çalışma sistemi gerektiğinden manyetik kartlarla giriş çıkışın yapıldığı, araştırma yapılacak kuruluşun kodlanabildiği bir personel takip sistemi kurulabileceği belirtilmiştir. Bölüm başkanlıklarının hızlı hareket edebilmesi için yetki ve sorumluluk dağıtılması gerektiği söylenmiştir. Özerk bir haberleşme sistemi kurularak uzmanların üst kademeye çıkmadan bilgisayardan fax çekebilmelerinin sağlanması gerekliliği vurgulanmıştır. Ekonomik sıkıntıların başlıca kaynağı olan başbakanlık genelgelerinin üst yönetim istekli olursa aşılabileceği (danışmanlık yoluyla donanım ya da doğrudan hibe alınması gibi) belirtilmiştir. Ancak üst yönetimin enformatik teknolojisine yönelik desteğinin ve ilgisinin yetersiz olduğu belirtilmiştir.

Merkezi bir eşgüdüm merkezi için gecikildiği belirtilerek organizasyon eksikliğinin, yetişmiş insan gücü planlamasının ve güvenliğin enformatik alanında Türkiye'nin önündeki üç önemli sorun olduğu belirtilmiştir. Bilgisayar donanım, yazılım ve altyapısı, şube müdürü ve üstü olmak üzere kamudaki insan kaynaklarıyla ilgili (CV'leri ve uzmanlık alanlarında dahil) hızlı bir envanter çalışmasının gerekli olduğu belirtilmiştir. Böylece bu görevlilerin eğitim ve toplantılara çağırılması için bir veri tabanı oluşmuş olacaktır. Bu yüzden geniş katılımlı bir Kamu Bilişim Konseyinin kurularak bu tür veri tabanı formatının oluşturulması, kamu ağı erişim protokolü ve güvenliğinin belirlenmesi ve tüm kamu kuruluşlarının WEB siteleri oluşturularak yıllık almanaklarının bu sitede yer almasının sağlanması gerekliliği vurgulanmıştır.

İzlenimler

Görüşülen kamu kurumlarının hepsinde bilgisayar kullanılması hedeflenmekte, birbirlerine bilgisayar ağları ile bağlı kamu kurum ve kuruluşları projesi (Kamu-net) için olumlu görüş belirtilmektedir. Ancak bu kurumların her birinin farklı sistemler, ağ yapıları, vb. kullanmalarının ileride sorun yaratabileceği düşünülebilir. Genel olarak, bir proje hedefi doğrultusunda bilgi işlem altyapısını gerçekleştiren kurumlarda bilgisayarların daha etkin ve yaygın olarak kullanıldığı gözlemlenmiştir. Bilgisayarlaşmada önemli bir faktör de bilgi işlem teknolojisini uygulayan ve planlayan birimlerle üst yönetimin uyumlu çalışması, üst yönetimin bu tür bir teknolojiye ilgi göstermesidir. Kamu kurum ve kuruluşlarındaki üst düzey yöneticilerin bu konunun önemini kavramaları için çeşitli yöntemlerle bilgilendirilmeleri düşünülebilir.

Taşrayla bütünleşik olarak bilgisayarlaşmayı yürüten birçok kurumun merkeziyetçi olarak yapılandığı gözlemlenmiştir. Proje tasarımında taşradaki kullanıcıların istekleri ve sorunları dikkate alınmamakta, il/ilçe bilgilerinin toplanabileceği bölgesel merkezler düşünülmemekte tüm verilerin Ankara'daki Genel Müdürlüklerde toplanacağı bir yapı inşa edilmektedir. Bu tür bir yapılanma içerisinde bilgisayarların üstün kapasitelerine rağmen veri yığılmaları ya da veriye erişim zorlukları ortaya çıkabilir.

Görüşülen kişiler, başbakanlık tarafından bir eşgüdüm merkezi kurulmasına merkeziyetçi ve müdahaleci bir kurum olmadıkça karşı değillerdir. Böyle bir yapılanmanın kamu kurumlarının bir kısmının (Bağkur, SSK, Emekli Sandığı) ya da tümünün ortak kullandığı programlar (maaş, bordro, stok) için her kuruluşun ayrı zaman ve emek harcamasını engelliyebileceği vurgulanmıştır. Birbirine yakın alanlarda çalışan kuruluşlar (Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı ile Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü) aynı programı kullanmasalar bile ortak ihaleye çıkararak zaman ve para tasarrufu sağlayabilirler. Ayrıca kamu kuruluşları birbirlerinin enformasyon alanında ne yaptıklarından habersizdirler. Hatta aynı bakanlık içerisinde farklı genel müdürlükler (örneğin İç İşleri Bakanlığı) birbirlerinden habersiz olarak proje yürütmektedirler.

Birden çok kamu kuruluşu tarafından kullanılacak ortak programların kamu kurumları arasında nasıl kullanılacağı (telif ücretleri gibi) belirlenmesi ve bu tür bilgilerin diğer kamu kurumları tarafından ticari amaçlarla kullanılmasının engellenmesi gerekmektedir.

Bilgisayar teknolojisi kullanımının yaygınlaşması şu anda çok ön plana çıkmayan bir sorunu da ortaya çıkarmıştır. Bu sorun iktidardır ve bilgi iktidarını yıllardır devam ettiren bir grup kamu personelinin gösterebileceği dirençtir. Belli bir konuda uzman

ya da yetki sahibi olanların kendilerine danışılmadan doğrudan bilgisayarlardan bilgi edinilmesinden rahatsız olmaları beklenebilir.

İnternet'e geçen veya geçmeyi düşünen kurumlarda amaç dışı internet kullanımının nasıl engelleneceği de önemli bir sorundur. İnternette yer alan bazı programlar kullanılabilceği gibi personelin girdiği siteler haftalık olarak panolarda duyurulabilir.

Ücret politikasıyla ilintili olarak sık sık dile getirildiği gibi kamu kurum ve kuruluşlarında kalifiye BİM personeli istihdam etme ve bu personeli tutma sorunu vardır. Kamu kesiminin yalnızca özel sektörle arasında ücret farklılığı bulunmamakta aynı zamanda farklı kamu kurumlarında sözleşmeli olarak çalışan personel arasında da ücret dengesizliği gözlemlenmektedir.

Hemen hemen her kurum tarafından bilgisayar teknolojisinin kullanımıyla ilgili yasal sorunlar olduğu ve kurum içi mevzuat değişikliklerinin gerekli olduğu belirtilmiştir.

Ayrıca altyapı konusunda da ciddi sıkıntılar olduğu belirtilmiş Türk Telekom'un bilgisayar haberleşmesi için kurduğu şebekelerin yetersiz olduğu belirtilerek yeni hat taleplerine de yanıt verilmediği ifade edilmiştir. Emniyet Genel Müdürlüğü gibi kimi kuruluşlarda gerekli teknolojinin olmamasından dolayı (uydu teknolojileri ve transponder kiralama) kimi projelerini ertelemek durumunda kalmışlardır.

EK - 1

Görüşülen Kurumlar	Görüşülen Kişi	Pozisyonu	Teyp Kaydı	Ek
Dış İşleri Bakanlığı	Mengü Büyükdavras	(elçi) Arşiv ve Ulaştırma Dairesi Başkanı	✓	—
Dış İşleri Bakanlığı Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı	Mehmet Kaya	Avukat	—	—
İç İşleri Bakanlığı APK Daire Başkanlığı	Nesrin Kaya	Daire Başkanı	✓	—
İç İşleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü	Yusuf Erbay	Daire Başkanı	—	✓
İç İşleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü	Osman Güneş	Mahalli İdareler Genel Müdürü	✓	—
İç İşleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü	Yılmaz Atasoy	BİM Daire Başkan Vekili	—	✓
İç İşleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü	Ali Çakır	Bilgi İşlem Dairesi Başkan yardımcısı	—	✓
Adalet Bakanlığı Adli Sicil Ve İstatistik Genel Müdürlüğü	Gürkut Koçak	BİM Daire Başkanı	—	✓
Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı	Salih Nogay	APK Daire Başkanı	✓	✓
Diyanet İşleri Başkanlığı	Tacattin Öz Mustafa Karahan	APK Daire Başkan vekili BİM Merkezi Müdürü	—	—
Devlet Personel Başkanlığı	Durmuş Yavuz	BİM Müdürü	—	—
Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü	Halil İbrahim Yılmaz	APK Daire Başkanı	✓	✓
Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü	Ali Aslan	EBİM Şube Müdürü	✓	—
Milli Prodüktivite Merkezi	Mustafa Kemal Akgül	BİM Müdürü	✓	—